

Onderwerp

Bestuursakkoord natuur, vervolgspraken IPO - EZ

Registratienummer

1478693

Datum

2 april 2013

Auteur

J. van den Bos

Afdeling/Bureau

RM

Doel van deze mededeling:

Ter kennisname.

Openbaarheid

Passief openbaar

Portefuillehouder

Gijbsberts, A.

Mededeling:

In IPO-verband wordt er met de staatssecretaris voor natuur, mevr. S. Dijkma, gesproken over de hoofdlijnen voor het natuurbeleid en een eventuele aanvulling op het bestuursakkoord decentralisatie natuur.

Via deze mededeling wil ik u informeren over de stand van zaken en de belangrijkste besprekpunten.

Hoofdlijnennotitie natuur

Het kabinet Rutte II, heeft voor het natuurbeleid een andere koers ingezet dan het kabinet Rutte I. De voorgenomen decentralisatie wordt doorgezet. De oorspronkelijke bezuiniging van 70% op het natuurbudget is iets verzacht door de €200 miljoen die het kabinet beschikbaar stelt. Deze zal aanvullend op het eerder beschikbaar gestelde budget worden verdeeld via het provinciefonds, op basis van vervolgsprekken tussen IPO en Rijk over het bestuursakkoord.

Een kerndelegatie van de IPO-adviescommissie vitaal platteland heeft in de maanden februari, maart en april van dit jaar meerdere gesprekken gevoerd met vertegenwoordigers van het ministerie van EZ.

Deze gesprekken zijn bedoeld om vanuit het IPO en het ministerie van EZ een gezamenlijke koers neer te zetten voor het (gedecentraliseerde) natuurbeleid.

In de gesprekken komen een aantal thema's naar voren:

1. Een robuuste EHS.

Rijk en provincies houden vast aan het concept van de Ecologische Hoofdstructuur. De vraag is echter wanneer deze EHS moet zijn afgerond en in hoeverre de bestaande natuur nog verder moet worden uitgebreid om tot een voldoende robuust stelsel te komen, dat in ieder geval voldoet aan de internationale doelstellingen.

2. Grondposities van het Rijk.

In het verleden heeft het Rijk actief gronden aangekocht voor de realisatie van het natuurbeleid. Een deel van deze gronden, in beheer bij Bureau Beheer Landbouwgronden, kunnen door de provincies worden ingezet om de Ecologische Hoofdstructuur af te ronden. In het bestuursakkoord was dit beperkt tot een areaal van 6000 ha, later eventueel uit te breiden naar 14.000 ha. De inzet van het IPO is om de totale 14.000 ha per 1-1-2014 te kunnen benutten.

NB. Deze discussie is niet van toepassing voor Flevoland.

3. Agrarisch natuurbeheer.

In het bestuursakkoord van 2011 was afgesproken dat agrarisch natuurbeheer buiten de Ecologische Hoofdstructuur, per 1-1-2014 door het Rijk zou worden gefinancierd en aangestuurd. De IPO-inzet is dat daar waar de provincie de regierol over het landelijk gebied krijgt, dit ook over agrarisch natuurbeheer moet gaan. Vooralsnog lijkt hier geen extra financiering voor beschikbaar te komen, maar zal dit gefinancierd moeten worden uit de €200 miljoen. Het gaat daarbij om een bedrag van ca €35 miljoen per jaar, waarbij erop gerekend wordt dat er ook €35 miljoen aan EU-financiering beschikbaar komt.

Mededeling

Bladnummer

2

Documentnummer

1478693

Bovenstaande discussies resulteren in een koers van het Rijk die (mede) sturend zal zijn voor de verdeling van de €200 miljoen over de 12 provincies. De staatssecretaris zal deze koers vastleggen in een hoofdlijnennotitie die zij in april of mei wil aanbieden aan de Tweede Kamer.

Verdeling €200 miljoen structureel (vanaf 1-1-2014)

Het IPO heeft besloten om de commissie Jansen, die in 2012 al advies had uitgebracht over de verdeelsleutel voor het bestuursakkoord decentralisatie natuur, opnieuw te vragen om te komen met een zwaarwegend, en in principe bindend advies over de verdeelsleutel die het IPO moet hanteren voor deze €200 miljoen.

De commissie Jansen II start in april met een ronde langs de provincies en zal in juni met een advies komen dat moet worden vastgesteld door het IPO bestuur.

De inzet is dat de verdeling in de septembercirculaire word opgenomen, en daarna onderdeel is van het provinciefonds.

In de opdracht aan de commissie Jansen is opgenomen dat zij het door Flevoland gesignaleerde tekort aan beheermiddelen, bij deze nieuwe opdracht moeten meenemen, evenals een aantal door andere provincies gesignaleerde omissies (zie IPO-brief vaststelling advies commissie Jansen 1). In de huidige verdeling is Flevoland slechts 2,5% van het landelijke budget toegekend, terwijl ca. 6% van de landelijke EHS binnen Flevoland ligt.

Daarnaast zal Flevoland inbrengen dat ook de ontwikkelopgave voor Flevoland afwijkt van die van andere provincies. Flevoland wil vooral inzetten op kwaliteitsverbetering van de bestaande natuur in plaats van uitbreiding van het areaal. Dit past echter niet in de tot dusverre door het IPO gehanteerde verdeelcriteria.

Verdeling €200 miljoen in 2013 - Flevoland € 1,3 miljoen voor randzone Oostvaardersplassen

Vooruitlopend op de structurele verdeling van de €200 miljoen is er voor 2013 gekozen voor een incidentele verdeling. Een deel van het budget is besteed aan tegenvallers in de uitvoering en afspraken over het PAS. Resterende 126,9 miljoen voor 'projecten'. De staatssecretaris heeft daarvan 15 miljoen toegewezen aan de Markerwadden. De overige 111,9 miljoen hebben de provincies onderling verdeeld, waarbij het Rijk een aantal criteria had meegegeven (internationaal belang, snel uitvoerbaar, extra ten opzichte van de ontwikkelopgave, draagvlak in het gebied).

Aan Flevoland is een bedrag van €1,3 miljoen toegekend, in te zetten voor kwaliteitsverbetering van de randzone van de Oostvaardersplassen.

De projectorganisatie Vitaal Platteland van het IPO heeft hiervoor een projectenboekje opgesteld dat op 2 april 2013 is aangeboden aan de staatssecretaris. Op de IPO-site is deze brochure in te zien. (<http://www.ipo.nl/publicaties/provincies-overhandigen-overzicht-met-extra-natuurprojecten>)

Natuurbeschermingswet

Onderdeel van het bestuursakkoord is ook de overdracht van een aantal wettelijke taken, op het gebied van flora en fauna en de Natura 2000 gebieden. Deze overdracht moet worden verankerd in de nieuwe natuurbeschermingswet. De staatssecretaris heeft aangegeven een conceptwet nog voor de zomer aan de Tweede Kamer te willen aanbieden. Daarbij wil zij ook gebruik maken van het initiatiefvoorstel van een aantal partijen onder de titel 'Mooi Nederland'.

Via het IPO zullen de provincies input leveren gericht op een heldere, en uitvoerbare regelgeving.

Natuurvisie

Tot slot wil de staatssecretaris samen met maatschappelijke organisaties komen tot een hernieuwde visie op de natuur. Zij wil daarbij meer dan voorheen de nadruk leggen op een natuur die ook beleefbaar is, die gedragen wordt door de maatschappij en waar mens en dier gebruik van kunnen maken, zonder de kwaliteit teniet te doen.

Mededeling

Bladnummer

3

Documentnummer

1478693

Deze intentie wordt onderschreven door de 12 provincies, wel zal er vanuit het IPO nadrukkelijk 'bewaakt' worden of het Rijk hiermee niet de beleidsruimte voor de provincies beperkt, en daarmee feitelijk tegen de decentralisatie ingaat.

Het vervolg

De komende maanden zullen er zowel door de staatssecretaris als door het IPO een aantal beslissingen worden genomen;

- de staatssecretaris zal in april of mei een 'hoofdlijnennotitie natuur' aanbieden aan de Tweede Kamer;
- het IPO neemt in juni een besluit over het tweede advies van de commissie Jansen, voor de structurele verdeling van de €200 miljoen natuurgeld naar het provinciefonds
- op/rond 22 juni organiseert de staatssecretaris een 'natuurtop' waarmee zij een start wil maken met een vernieuwde visie op de natuur
- de staatssecretaris zal, zo mogelijk nog voor de zomer, een aangepaste wet Natuurbescherming aan de tweede kamer aanbieden

Gedeputeerde Staten van Flevoland zal in deze trajecten blijven participeren om daarmee de standpunten en belangen voor Flevoland in IPO-verband goed voor het voetlicht te brengen. Tegelijkertijd is Gedeputeerde Staten het overleg met de Flevolandse gebiedspartners gestart om ervoor te zorgen dat er ook op regionale schaal keuzes gemaakt worden die passen bij Flevoland en passen binnen de financiële mogelijkheden.

Bijlagen

Brief van de staatssecretaris aan de Tweede Kamer.
IPO-brief bij vaststelling advies commissie Jansen 1

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA 's-GRAVENHAGE

**Directoraat-generaal Natuur
& Regio**
Directie Natuur en Biodiversiteit

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Factuuradres
Postbus 16180
2500 BD Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/ez

Datum 8 maart 2013
Betreft Vooruit met natuurbeleid

Geachte Voorzitter,

Ons kenmerk
DGNR-NB / 13033541

Het natuurbeleid verkeert in een spannende en in veel opzichten veelbelovende fase. Het Regeerakkoord heeft de ambities voor het natuurbeleid geformuleerd, waaronder het geven van kaders en het streven naar synergie met andere maatschappelijke belangen en schetst daarvoor de financiële en bestuurlijke condities. Naast vasthouden aan wat goed gaat en investeren in wat beter kan, wil ik met het natuurbeleid beter kunnen inspelen en anticiperen op nieuwe kansen en nieuwe trends die zich nu en in de komende jaren voordoen. Met deze brief start ik een proces dat uiteindelijk moet leiden tot een natuurvisie waarin natuur middenin de moderne samenleving staat. Ik wil dit perspectief ontwikkelen met een brede groep van betrokkenen en belangstellenden. Provincies zijn hierin belangrijk aangezien natuur en landschap een kerntaak van hun beleid is geworden. Een zichtbaar moment in dit proces is een Natuurtop die ik voor de zomer van 2013 wil beleggen. Maar ook actuele beleidskwesties op natuurgebied wil ik aangrijpen om te bezien of we deze verder kunnen brengen door te redeneren vanuit een gezamenlijk toekomstperspectief.

Op weg naar een sterke natuur

Een sterke natuur is van kapitaal belang voor het welzijn van mensen. Natuur levert grondstoffen en diensten die de basis vormen onder onze economie. Voor onze gezondheid en algemeen welbevinden is een rijk geschakeerde natuurlijke leefomgeving onmisbaar.

In de vorige eeuw is de biodiversiteit wereldwijd achteruit gegaan. De Rijksoverheid heeft daarom beleid ontwikkeld om deze achteruitgang tegen te gaan. De ruggengraat van dat beleid waren en zijn nog steeds de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), Natura 2000 en de natuurwetgeving. Met deze instrumenten geven we invulling aan internationale afspraken, zoals de wereldwijde Conventie inzake Biologische Diversiteit (CBD) en de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn (VHR). Een hechte internationale samenwerking is belangrijk; natuur en biodiversiteit houden zich immers niet aan grenzen.

Dit beleid heeft effect. Het areaal natuurgebied is in Nederland toegenomen, de achteruitgang van soorten is vertraagd en op onderdelen gestopt en de omgevingscondities voor natuurlijke processen zijn verbeterd. Ook is er meer aandacht gekomen voor de impact van onze handel op de natuur over de landsgrenzen. We mogen trots zijn op de resultaten van de inspanningen die

overheden, burgers, bedrijven, natuurorganisaties en vele anderen hebben geleverd en nog steeds leveren voor een sterke natuur.

Een belangrijke stap in het natuurbeleid is de nieuwe verantwoordelijkheidsverdeling die overeengekomen is tussen Rijk en provincies. We kunnen in deze kabinetsperiode, samen met de provincies, een kroon zetten op wat in afgelopen decennia is gestart en gepresteerd. Ondanks de grote druk op de overheidsfinanciën is hiervoor ruimte gereserveerd.

Voor de langere termijn is echter meer nodig dan afronden van wat in gang is gezet.

Natuurbeleid in een veranderende omgeving

Dat er meer nodig is vloeit voort uit drie tamelijk fundamentele ontwikkelingen die de toekomst van het natuurbeleid sterk beïnvloeden.

Als eerste: burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties willen en kunnen een actieve rol spelen in natuur. Die actieve rol gaat aanzienlijk verder dan vrijwilligerswerk en liefdadigheid. We zien partijen in toenemende mate een eigen verantwoordelijkheid nemen rond natuurbelangen. Ik doel bijvoorbeeld op burgers die het beheer van gemeenschapstuinen op zich nemen, op collectieven van burgers en boeren die zich opwerpen voor behoud van het landelijk gebied, op internationaal opererende bedrijven die investeren in een kleinere ecologische voetafdruk van hun producten, en op samenwerking tussen recreatieondernemers en natuurorganisaties in natuurprojecten. Hoe meer ruimte deze maatschappelijke energie krijgt, des te beter is het voor de natuur en daarmee voor ons welzijn. Ik wil het natuurbeleid daarom maximaal laten aansluiten op die beweging.

Dat geldt ook voor een ontwikkeling van een heel andere orde: de verandering van het klimaat en de impact die dat heeft op ecosystemen. Ook hiervoor geldt dat het natuurbeleid zoveel mogelijk moet inspelen op de kansen en bedreigingen voor de biodiversiteit en natuurlijke processen, bijvoorbeeld ten aanzien van de hydrologische condities.

Een derde ontwikkeling is het groeiend inzicht dat we veel maatschappelijke én ecologische winst kunnen boeken wanneer we natuur intelligenter combineren met andere maatschappelijke belangen. We kennen al veel langer de krachtige combinatie die we in duingebieden aantreffen: kustverdediging, waterwinning, recreatie en natuur. We ontdekken van lieverlee dat het leven in steden er aanzienlijk aangenamer, gezonder en veiliger op kan worden wanneer we daar veel meer ruimte geven voor groen. We leren ook steeds meer, bijvoorbeeld in het kader van het programma Ruime voor de Rivier, over hoe we grote watersystemen veiliger, natuurlijker en beleefbaarder kunnen maken. We ontdekken via onderzoek naar biomimicry - het nabootsen van natuur - hoe we natuurlijke processen en principes kunnen inzetten voor een meer circulaire economie. Ook in ecologisch opzicht zijn de inzichten voortgeschreden. Werd enkele decennia geleden het bereiken van ecologische evenwichten als richtinggevend gezien, nu groeit het inzicht dat de natuur van zichzelf dynamischer is dan gedacht. Ook krijgen we steeds meer oog voor de ecologische

diversiteit die kan bestaan op plaatsen waar we dat niet zouden verwachten: industrieterreinen, havengebieden en stedelijke agglomeraties.

Ik onderken het belang van deze verandering en wil daarom werken aan een langetermijnperspectief dat hier zo goed mogelijk op inspeelt. Zo'n langetermijn perspectief is nodig voor de doelen waar we al veel in geïnvesteerd hebben - behoud van biodiversiteit. Het is evenzeer nodig voor andere maatschappelijke doelen waar natuurbeleid zich - veel explicieter en gericht - op kan richten: gezondheid, economie, ruimtegebruik en veiligheid. Het Planbureau voor de Leefomgeving heeft deze conclusie in de Natuurverkenning 2010 - 2040 mijns inziens overtuigend onderbouwd.

Een langetermijnperspectief

Het perspectief dat ik voor ogen heb is een natuur die van blijvende betekenis is voor ons maatschappelijk welzijn; een natuur die er mag zijn, die burgers hoog waarderen, waar we graag in investeren en die we koesteren. Een natuur kortom die middenin de samenleving staat. Het is een perspectief dat optimisme uitstraalt over wat mensen willen en kunnen met natuur. Een perspectief waarin met natuur meer maatschappelijke winst is te behalen dan we nu doen; waarin uitgaven voor natuur geen kosten zijn maar investeringen die baten genereren, zowel materieel als immaterieel. Een natuur die andere maatschappelijke ontwikkelingen stimuleert. Daarbij gaat het ook over de vele vormen van natuur die wij via onze internationale handel beïnvloeden, en over de internationale diversiteit aan soorten en ecosystemen die wij om meerdere redenen willen koesteren. Dit perspectief is mijns inziens realistisch, maar vergt wel een zorgvuldige strategie. Want in een land met een grote druk op de ruimte (agrarische productie, verstedelijking) en met intensieve internationale verbindingen (in economisch én ecologisch opzicht) ontstaat een natuur die middenin de samenleving staat niet vanzelf.

Om koers te zetten naar dit perspectief moeten we bereid zijn op onderdelen anders te gaan denken en doen. Ik wil mij daarbij laten leiden door vijf elementen voor toekomstig natuurbeleid:

1. Uitgangspunt is dat natuurbeleid ons *maatschappelijk welzijn* dient. We zetten ons in voor een sterke natuur ten behoeve van het welzijn van huidige en toekomstige generaties. En we laten hiermee zien dat natuur van ons allemaal is om te gebruiken en om onze bijdragen aan te leveren.
2. De maatschappelijke betekenis van natuur zit in de *veelzijdigheid* van natuur. De natuur die ons maatschappelijk welzijn bepaalt, beperkt zich niet tot ongerepte natuurgebieden en meer of minder zeldzame planten en dieren. Deze veelzijdige natuur is aanmerkelijk rijker, alledaagser en nabijer.
3. Er ligt een belangrijke taak in de zorg voor *veerkrachtige natuur*. Natuur die tegen een stootje kan. Ik doel daarbij niet alleen op ecologische veerkracht gericht op instandhouding volgens onze internationale afspraken, maar ook op natuur die maatschappelijk wordt gedragen.
4. Ik wil investeren in *natuurcombinaties* waarbij natuurwinst samen gaat met het verzilveren van het belang voor andere maatschappelijke sectoren zoals gezondheid, economie en veiligheid.

5. Ten slotte wil ik *het zelforganiserend vermogen in de maatschappij* - van burgers, ondernemers en andere maatschappelijke actoren - zoveel mogelijk ruimte bieden. Dat impliceert dat de mensen die het direct aangaat veel meer invloed moeten kunnen hebben op beslissingen over natuur. Het wezenlijke oogmerk hiervan is dat natuur in de harten van mensen blijft, en in het hart van de samenleving als geheel komt.

Deze vijf elementen vormen mijn inziens een goede vertolking van de initiatieven en ambities van de grote groep van mensen die ook vooruit willen met natuur; die kansen zien om onze omgang met natuur te verbeteren.

Wijze van beleidsvernieuwing

Ik wil een beleidsvernieuwing die pragmatisch is en lopende processen vooruit brengt. Internationale doelen die wij zijn overeengekomen staan nu niet ter discussie, Natura 2000 wordt geïmplementeerd, er komt een EHS die robuust is en er blijven wettelijke kaders voor het omgaan met planten en dieren. In het proces dat mij voor ogen staat werkt het Rijk samen met provincies en andere maatschappelijke partners aan nieuwe beleidsperspectieven. Ik wil aansluiten op maatschappelijke bewegingen die gaande zijn en deze waar mogelijk en nodig ondersteunen en versnellen. Aansprekende voorbeelden wil ik een podium bieden. De insteek van dit kabinet is dat je beleid samen maakt; samen met burgers, ondernemers, andere overheden en maatschappelijke organisaties. Ik wil belangen en toekomstperspectieven betrekken van andere sectoren zoals gezondheid, economie, veiligheid, infrastructuur en de streek. Daarmee geef ik uitvoering aan de onderdelen van het regeerakkoord die betrekking hebben op het stellen van kaders en formuleren van ambities, en op het werken aan synergie tussen natuurdoelen en andere maatschappelijke belangen zoals waterbeheer, recreatie, ondernemerschap, gezondheid, energie en klimaat.

Het is mij veel waard om een rol te spelen in de beweging die de maatschappelijke betekenis van natuur op organische wijze versterkt en borgt. Ik zal met het oog hierop deze zomer een Natuurtop organiseren om te bezien hoe we de gezamenlijke inzet breder, meer solide en effectiever kunnen maken. De Natuurtop is een van de activiteiten waarmee ik maatschappelijke organisaties (zowel natuurorganisaties als anderen), bedrijfsleven en andere overheden (provincies, gemeenten, waterschappen) uitnodig om met mij mee te denken over het natuurbeleid voor de lange termijn en de rol van de Rijksoverheid in het bijzonder. Mijn inbreng in de Natuurtop wil ik verwoorden in een pamflet waarin ik op basis van gesprekken met deze partijen een perspectief schets voor de natuur op langere termijn.

Uiteindelijk - begin 2014 - zal de tezamen met het maatschappelijk veld ontwikkelde visie op het natuurbeleid van de toekomst ook haar weerslag krijgen in een nota. Deze nota zal gelden als beleidskader voor het Rijk en zal voldoen aan de eisen die het wetsvoorstel natuurbescherming - eenmaal wet - daaraan stelt. Over dat voorstel zal met beide Kamers der Staten-Generaal overigens een nadere gedachtewisseling plaatsvinden, na de door mij ingediende nota van

wijziging. Het spreekt voor zich dat de uitkomsten daarvan mede sturend zullen zijn voor de invulling van de uiteindelijke natuurvisie.

Verwante acties op korte termijn

Deze visievorming laat onverlet dat ik op korte termijn een aantal acties wil ondernemen zoals het opstellen van een hoofdlijnennotitie over de robuuste EHS. Deze acties zet ik in het onderstaande voor u op een rij. Hiermee geef ik tevens aan dat ik deze lopende zaken graag mede invul in het licht van de vijf elementen zoals in deze brief geschetst.

Wetsvoorstel natuurbescherming

Voor een sterke natuur is wetgeving nodig die de natuur effectief beschermt, en die ook voldoende ruimte biedt voor initiatieven van betrokken burgers en ondernemers bij een praktische uitvoering van de regels. Het wetsvoorstel natuurbescherming dat bij de Tweede Kamer aanhangig is (TK 33348), voorziet in een modernisering van de natuurwetgeving in het teken van de verbinding tussen natuur en samenleving. In het regeerakkoord 'Bruggen slaan' is opgenomen dat dit wetsvoorstel zal worden aangepast, waarbij waar mogelijk de verschillende beschermingsniveaus worden geharmoniseerd en waar relevant in overeenstemming worden gebracht met de Vogel- en Habitatrichtlijn en andere relevante regelgeving, zodanig dat de wet zal bijdragen aan de biodiversiteit in Nederland. Uw vaste commissie voor Economische Zaken heeft mij op 31 januari 2013 (kenmerk 33348/2013D03895) verzocht om een indicatie te geven wanneer deze aanpassing naar de Kamer zal worden gezonden. Ik ben voornemens voor de zomer van 2013 een nota van wijziging naar de Tweede Kamer te zenden. Het kabinet acht een spoedige behandeling van het aangepaste wetsvoorstel wenselijk (TK 32333, nr. 72), zodat het wetsvoorstel nog in 2014 kracht van wet zou kunnen verkrijgen. Dat is ook van belang voor de uitvoering van het bestuursakkoord natuur van Rijk en provincies.

Het eindperspectief is dat de Wet natuurbescherming zal opgaan in de Omgevingswet. In het aangekondigde voorstel voor de Omgevingswet zullen nu al drie instrumenten uit het wetsvoorstel natuurbescherming worden meegenomen en geïntegreerd, te weten het beheerplan voor Natura 2000-gebieden, (onderdelen van) de op te stellen natuurvisie en de vergunningsprocedure. De afstemming tussen beide wetsvoorstellen komt nauw. De afstemming moet zeker stellen dat natuur in een vroegtijdig stadium wordt betrokken bij de besluitvorming over zaken die voor de leefomgeving relevant zijn. Ook moet de afstemming zodanig zijn dat burgers en ondernemers, ingeval naast een vergunning of ontheffing voor natuur ook een omgevingsvergunning vereist is, terecht kunnen bij één loket voor één integraal besluit.

Hoofdlijnennotitie

In vervolg op het Bestuursakkoord natuur werken Rijk en provincies momenteel samen met maatschappelijke organisaties aan een hoofdlijnennotitie met kaders en ambities voor het gebiedsgericht deel van het natuurbeleid. Deze notitie heb ik aangekondigd in mijn brief van 20 december 2012 (TK 30825 nr. 187). De hoofdlijnennotitie gaat in op belangrijke onderdelen van de instrumentatie van het

natuurbeleid in Nederland, zoals de robuuste EHS, het agrarisch natuurbeheer en de inzet van de € 200 mln. beleidsintensivering uit het Regeerakkoord. De hoofdlijnennotitie geeft richting aan de ambities van rijk en provincies op deze punten. Uw Kamer zal de hoofdlijnennotitie later dit voorjaar ontvangen.

Strategische agenda biodiversiteit

Zoals uiteengezet in de brief 'Stand van zaken biodiversiteitbeleid' (TK 26407 nr. 63) draagt het kabinet bij aan het behoud en duurzaam gebruik van biodiversiteit. Ik wil op onderdelen van dit beleid inzetten via een uitvoeringsagenda van acties die een bijdrage leveren aan internationale doelen. Uw Kamer heeft ook om een dergelijke agenda gevraagd. Deze agenda formuleer ik samen met andere departementen en stakeholders, waaronder het Platform Biodiversiteit, Ecosystemen en Economie (BEE), opgericht door IUCN NL, VNO-NCW en andere organisaties. De aanbevelingen uit het rapport 'Groene Groei' van de Taskforce Biodiversiteit en Natuurlijke Hulpbronnen beschouw ik als belangrijke input voor de agenda. Ik verwacht veel van de gezamenlijke aanpak en zal deze niet alleen beoordelen op wat het oplevert voor de biodiversiteit, maar ook op wat we hier met het oog op de toekomst van kunnen leren. Uw Kamer ontvangt de agenda voor de zomer van 2013.

Agrarisch natuurbeheer

Een goed voorbeeld van de door mij beoogde vernieuwing is het agrarisch natuurbeheer. Ik wil het stelsel vereenvoudigen en beter laten aansluiten bij de internationale biodiversiteitsdoelen. Collectieven in een streek krijgen daarbij een centrale rol. Zij worden verantwoordelijk voor het opstellen van een gebiedsofferte. Deze werkwijze sluit aan bij de energie die er in een streek is en creëert ruimte voor partijen in het gebied om effectiever te werken aan samenhang tussen biodiversiteits- en andere doelen. Bovendien worden de uitvoeringskosten lager doordat de collectieve aanvraag de verschillende individuele aanvragen vervangt. In de Hoofdlijnennotitie kom ik op deze beoogde vernieuwing terug. Daarnaast zal ik uw Kamer nog voor de zomer een beschrijving van het nieuwe stelsel voor agrarisch natuurbeheer aanbieden, dat ik opstel in nauw overleg met provincies en andere betrokkenen.

Natura 2000

Het netwerk van Natura 2000-gebieden zorgt voor het op orde brengen en beschermen van de Nederlandse natuur. Als de natuur op orde is, gaan natuur, economie en gebruik beter samen. Om betrokkenen zo snel mogelijk duidelijkheid te geven, wil ik vaart maken met de definitieve aanwijzing van de Natura 2000-gebieden. De motie Van Veldhoven c.s. (Kamerstuk 33400 XIII, nr. 89) roept mij hier ook toe op. Het proces om voor de zomer daadwerkelijk stappen te kunnen zetten ben ik gestart. Na het definitief aanwijzen van de gebieden kunnen ook de beheerplannen definitief worden gemaakt.

Een belangrijk instrument dat natuurbescherming en economische ontwikkeling in samenhang mogelijk maakt, is de programmatische aanpak stikstof (PAS). De inwerkingtreding van de PAS is voorzien per 1 januari 2014. Om de PAS van start

te kunnen laten gaan, is een wetsvoorstel in voorbereiding. Ik verwacht dit voorstel voor de zomer naar uw Kamer te sturen. In samenwerking met provincies en andere betrokkenen wordt dit jaar de implementatie voorbereid. Een belangrijke mijlpaal - voor de zomer - is de afronding van de gebiedsanalyses.

Staatsbosbeheer

Tijdens de begrotingsbehandeling heb ik toegezegd voor de zomer 2013 met een notitie te komen over de positie van Staatsbosbeheer. Daarbij kijk ik naar de wijze waarop Staatsbosbeheer minder afhankelijk wordt van overheidssubsidie, en zijn publieke en maatschappelijke verantwoordelijkheid zo goed mogelijk kan waarmaken.

Tot slot

Ik wil u en de samenleving uitnodigen samen deze uitdaging aan te gaan. Met steeds als doel voor ogen dat die mooie, sterke natuur kan blijven functioneren als fundament voor een gezonde samenleving. Ik ga daarvoor, graag samen met u. Laten we de schouders eronder zetten.

(w.g.) Sharon A.M. Dijkma
Staatssecretaris van Economische Zaken

Aan de colleges van Gedeputeerde Staten
in de onderscheiden provincies
(d.t.v. de IPO-contact functionarissen)

uw brief van

uw kenmerk

ons kenmerk
DIR 05773/2012

datum
8 oktober 2012

onderwerp
Advies commissie-Jansen

Geacht college,

Het bestuur van het IPO heeft op 2 oktober jl. ingestemd met het advies van de externe commissie 'Ontwikkelopgave natuur' (commissie-Jansen). Deze commissie heeft geadviseerd over de uitwerking van het Onderhandelingsakkoord decentralisatie natuur en heeft een voorstel gedaan voor de verdeling van de ontwikkelopgave en de daarvoor beschikbare gronden. Door het IPO-bestuur is met waardering vastgesteld dat de commissie-Jansen heeft voldaan aan de opdracht. Wij bieden u het advies hierbij aan.

Het bestuur heeft besloten tot deze aanbiedingsbrief bij het advies om een aantal relevante zaken die betrekking hebben op de uitvoering van het advies nader toe te lichten. Aan de colleges van Gedeputeerde Staten wordt hiermee de mogelijkheid geboden om (delen van) deze brief te gebruiken voor de aanbieding van het advies aan Provinciale Staten. Tevens is op verzoek een beknopte samenvatting gemaakt over het deel van het advies dat gaat over de verdeling van de ontwikkelingsopgave en de daarvoor beschikbare gronden (**bijlage 1**).

Het advies van de commissie-Jansen heeft betrekking op drie belangrijke aspecten van het Onderhandelingsakkoord natuur:

- a. de (financiële) afwikkeling van de bestuursovereenkomsten ILG voor de periode van 1 januari 2007 tot en met 31 december 2010;
- b. de uitwerking van de verdeling van de ontwikkelopgave en de verdeling van de daarvoor beschikbare gronden; en
- c. een verdeelvoorstel voor 105 miljoen euro voor beheer die per 1 januari 2014 aan het Provinciefonds wordt toegevoegd.

Inlichtingen bij : drs. G. (Gerard) Beukema
Doorkiesnummer : (070) 888 12 23
Bijlagen : 1

Het IPO-bestuur stelt vast dat sprake is van een evenwichtig en samenhangend advies dat een goede basis vormt om nu snel aan de slag te kunnen met de ontwikkelopgave. Het advies bevat daarvoor goede mogelijkheden, hoewel met de uitvoering van het advies een forse inspanning van de afzonderlijke provincies, en van de provincies gezamenlijk, wordt gevraagd. In 2016 zal, zoals in het Onderhandelingsakkoord overeengekomen, een belangrijke evaluatie plaats vinden. Bij deze evaluatie moeten een aantal zaken worden gecorrigeerd c.q. vastgesteld. Wij gaan daar in deze brief nader op in.

Het bestuur benadrukt met de commissie-Jansen het belang van de decentralisatie van het natuurbeleid naar de provincies. De provincies zijn bij uitstek de bestuurslaag om met gebiedspartijen en medeoverheden op creatieve en efficiënte wijze vorm te geven aan de uitvoering van het natuurbeleid. Provincies geven daaraan uitvoering in het breder perspectief van hun integrale verantwoordelijkheid voor de uitvoering van het beleid in het landelijk gebied.

Afwikkeling bestuursovereenkomsten

Het IPO en staatssecretaris Bleker zijn overeengekomen dat de provincies uiterlijk 15 november 2012 de relevante besluiten nemen voor de afwikkeling van de bestuursovereenkomsten ILG. Het advies van de commissie-Jansen maakt dat mogelijk. Op basis van deze afspraak wordt het tevens mogelijk voor de periode 2011-2013 de decentralisatie-uitkering vast te stellen. Daarmee is de decentralisatie van het beleid een voldongen feit.

Uitwerking ontwikkelopgave

De commissie-Jansen stelt op basis van de provinciale herijking van de EHS de ontwikkelopgave vast en doet een voorstel voor de verdeling over de provincies van de daarvoor beschikbare gronden. Het is van belang daarbij de volgende zaken te benadrukken:

1. conform het Onderhandelingsakkoord wordt in het advies allereerst prioriteit toegekend aan de harde juridische verplichtingen voor verwerving en inrichting;
2. het resterende deel van de ontwikkelopgave is beschikbaar voor de internationale verplichtingen. De commissie heeft geen onderscheid gemaakt bij de verdeling van de ontwikkelopgave tussen PAS, KRW en Natura 2000, omdat dit onderscheid vanuit de opgaven van de provincies niet eenduidig te maken is. Uit het advies van de commissie blijkt dat hiermee ongeveer 48% kan worden gehonoreerd van de ontwikkelopgave die de provincies voor de herijkte EHS op basis van Europese verplichtingen noodzakelijk achten;
3. daarbij moet worden vastgesteld dat de dekking die is afgesproken in het Onderhandelingsakkoord onvoldoende is om de afgesproken ontwikkelopgave (17.000 en 40.000 ha) te kunnen realiseren. Op basis van de door de commissie gehanteerde uitgangspunten is in het Onderhandelingsakkoord dekking beschikbaar voor de overeengekomen inrichtingsopgave en voor ruim 14.000 ha van de verwervingsopgave, in plaats van de afgesproken 17.000 ha. Dit betekent dat niet de volledige dekking beschikbaar is voor de toegekende ontwikkelopgave voor verwerving. In totaal is voor 17% van de toegekende verwervingsopgave voor internationale verplichtingen geen dekking beschikbaar; en
4. voor de dekking van de ontwikkelopgave gaat de commissie onder meer uit van de inzet van maximaal 13.000 hectare overgedragen, maar niet ingerichte gronden die buiten de herijkte EHS vallen. Het gaat hier uitdrukkelijk om een inspanningsverplichting.

Bij de evaluatie in 2016 moet blijken in hoeverre aan deze afspraak, onder andere vanwege de Europese verplichtingen, kan worden voldaan. Ook voor de inzet van 6.000 tot 9.000 hectare bestaande natuur die volgens het Onderhandelingsakkoord zou moeten worden vervreemd voor de ontwikkelopgave, geldt een inspanningsverplichting. Provincies zijn geen eigenaar van deze gronden. Bij de evaluatie in 2016 moeten blijken in hoeverre hieraan kon worden voldaan.

Ondanks de gemaakte kanttekeningen ontstaat voor de provincies voldoende ruimte om nu snel met de ontwikkelruimte aan de slag te gaan.

Belangrijke randvoorwaarde

De commissie-Jansen geeft daarbij wel aan dat het ongedeeld beschikbaar komen van 14.000 hectare BBL-oud bezit (voor 1 januari 2007 verworven) daarvoor een belangrijke randvoorwaarde is. In het Onderhandelingsakkoord is overeengekomen dat per direct 6.000 hectare BBL-oud beschikbaar is en dat in 2016 bij de evaluatie wordt bepaald of onder dezelfde condities nog eens 8.000 hectare voor de ontwikkelopgave noodzakelijk zijn. De commissie heeft geconstateerd dat de 8.000 hectare al vanaf heden nodig is voor de financiering van de internationale verplichtingen, omdat circa 6.800 hectare geheel gelegen is binnen de herijkte EHS en de in het Onderhandelingsakkoord benoemde 1.200 hectare grond binnen de begrenzingen van Recreatie om de Stad (RodS). Deze grond kan niet te gelde worden gemaakt en kan alleen worden doorgeleverd. Vasthouden aan de splitsing zou betekenen dat tot 2016 geen BBL-oud verkocht kan worden ter financiering van de harde juridische verplichtingen en van de internationale verplichtingen. Daardoor komt de uitvoering en realisatie van het doelbereik in de knel, bijvoorbeeld bij de vaststelling van het uitvoeringsprogramma programmatische aanpak stikstof (PAS) en de vaststelling van beheerplannen voor Natura 2000 en KRW, omdat er dan onvoldoende zekerheid van financiële dekking is. Het IPO zal dit punt op korte termijn agenderen voor bestuurlijk overleg met het demissionaire kabinet en in het kader van de kabinetsformatie.

Verdeelvoorstel beheer

De commissie komt eveneens met een voorstel voor de verdeling van 105 miljoen euro die vanaf 1 januari 2014 voor beheer zal worden toegevoegd aan het provinciefonds. Dit voorstel heeft betrekking op beheervergoedingen, het effectgericht beheer in het kader van de PAS en de uitgaven voor schadebestrijding faunabeheer. Het IPO-bestuur stemt met dit voorstel in. De fondsbeheerders zullen nu in overleg met het IPO een nader voorstel doen voor toerekening van het advies van de commissie Jansen naar de uitkering in het provinciefonds. Het bestuur van het IPO heeft afgesproken dat bij de evaluatie in 2016 opnieuw bezien zal worden of de toerekening van de beheerskosten voor de provincie Flevoland nog adequaat is.

Evaluatie 2016

In het Onderhandelingsakkoord is overeengekomen dat er uiterlijk in 2016 een evaluatie zal plaats vinden. Het IPO-bestuur is van mening dat deze evaluatie eerder moet plaats vinden als dit mogelijk is, zoals bijvoorbeeld het geval kan zijn als gevolg van het nieuwe regeerakkoord.

De evaluatie is van grote betekenis, zoals ook hiervoor al is aangegeven. Het IPO zal voor het einde van het jaar een plan van aanpak vaststellen voor de evaluatie. Naar de mening van het IPO-bestuur moeten daarin in elk geval de volgende zaken worden vastgelegd:

1. Er zijn bij de bespreking van het advies van de commissie-Jansen een aantal cijfermatige omissies geconstateerd. Allereerst geldt dit voor de toerekening van het BBL-oud bezit binnen de begrenzing van EHS en RodS voor de provincie Noord-Holland (330 hectare te laag) en het toerekenen van hectares voor het project Zandmaas aan de voorraad BBL-nieuw van de provincie Limburg. Deze omissies zullen, ongeacht de resultaten van de evaluatie in 2016, bij de evaluatie worden gecorrigeerd;
2. ook de cijferopstelling voor Overijssel is niet geheel correct. Rekening houdend met Europese verplichtingen zal bij de evaluatie correctie plaats vinden. Uiteraard geldt dat een evenwichtige verdeling ook bij de evaluatie een majeur uitgangspunt blijft;
3. er moet bij de evaluatie worden vastgesteld in hoeverre de inspanningsverplichtingen voor de inzet van maximaal 13.000 hectare overgedragen, maar niet ingerichte gronden die buiten de herijkte EHS vallen, en voor de verkoop van 6.000 tot 9.000 hectare bestaande natuur tot resultaat geleid hebben en welke de consequenties zijn voor de resterende ontwikkelopgave en de financiering hiervan. Al eerder stelden we vast dat de huidige afspraken slechts ruimte bieden voor de verwerving van 14.000 hectare (en niet 17.000 hectare zoals in het Onderhandelingsakkoord was voorzien); en
4. in het advies van de commissie-Jansen is daarenboven op twee andere onzekerheden gewezen, die bij de evaluatie nader in beschouwing moeten worden genomen: kan met 1 hectare huidig bezit een nieuwe hectare worden aangekocht en is de 'vuistregel' (verkoop 1 hectare voor de inrichting van 3 hectare) als uitgangspunt hanteerbaar gebleken?

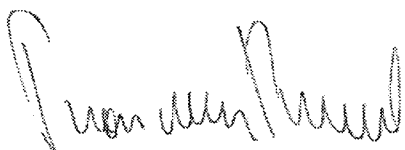
Grondstrategie

Voor de dekking van de ontwikkelopgave is van belang dat de provincies onderling en met het rijk op korte termijn afspraken maken over de grondstrategie. Dat geldt vooral voor het BBL-oud bezit. Een interprovinciale ambtelijke werkgroep bereidt hiertoe voorstellen voor. Het streven is er op gericht dat deze voorstellen in november in de bestuurlijke adviescommissie Vitaal Platteland en het bestuur van het IPO kunnen worden vastgesteld.

Ten slotte

Op basis van het advies van de commissie kunnen de provincies de uitvoering van het natuurbeleid, na jaren van stagnatie, eindelijk weer oppakken. Het advies maakt per provincie duidelijk voor welk deel van de landelijke opgave uit het onderhandelingsakkoord zij verantwoordelijk is en hoeveel hectares de provincie volgens 'grond voor grond' kan inzetten. Tegelijkertijd maakt het advies duidelijk dat er vooralsnog onvoldoende middelen beschikbaar zijn om de gehele opgave te kunnen dekken die door de provincies nodig wordt geacht voor de realisatie van de Europese verplichtingen. Dat was overigens door ons al bij de toelichting op het Onderhandelingsakkoord vastgesteld. De provincies gaan nu uit van ongeveer een verdubbeling ten opzichte van de taakstelling die in het Onderhandelingsakkoord is overeengekomen. Provincies zullen daarom bij de invulling van de ontwikkelopgave prioriteiten moeten stellen.

Met vriendelijke groet,
INTERPROVINCIAAL OVERLEG

P.F.C.W. van der Broeck
Voorzitter Bestuurlijke Adviescommissie Vitaal Platteland